

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600100625

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 312 от 27.08.2025 г.
на Сметната палата (Протокол № 33)

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	3
Част първа	4
РЕЗЮМЕ	4
Част втора.....	5
ВЪВЕДЕНИЕ	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	7
6. Обхват на одита.....	7
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти, приложени при одита	7
Част трета.....	8
КОНСТАТАЦИИ	8
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.....	8
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.....	8
III. Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.....	10
1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“	10
2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“	14
3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2022 г. – 2024 г.	21
4. По раздел „Финансиране“	24
5. По раздел „Дефицит/Излишък“	24
IV. Състояние на СФУК	25
V. Други одити, извършени от Сметната палата.....	27
Част четвърта	28
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	28
Част пета.....	29
ПРЕПОРЪКИ.....	29
Част шеста.....	29
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	29
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА.....	30
С Т А Н О В И Щ Е НА СМЕТНАТА ПАЛАТА.....	33

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
БВП	Брутен вътрешен продукт
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
КБДОО	Консолидиран бюджет на държавното обществено осигуряване
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МЗ	Министерство на здравеопазването
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
РИ	Работна инструкция
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ТП	Териториално поделение
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд за гарантирани вземания на работниците и служителите
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

В изпълнение на Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2025 г. е извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО и състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) в изследваната област, съгласно обхвата на одита¹, които са оценени спрямо изискванията на правната рамка.

В резултат на извършения одит е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. съответства на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2024 г. В отчета са посочени получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в закона, които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2024 г. са повече със 150 872,5 хил. лв., или изпълнение 101,2 на сто спрямо уточнения план, което се дължи основно на преизпълнението на приходите от осигурителни вноски от работодатели и осигурени лица.

Отчетените неданъчни приходи са с 62 658,6 хил. лв. повече от планираните – 154 741,0 хил. лв., което е в резултат основно на постъпилите в по-голям размер приходи от прехвърлени/акумуирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

Получените допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет (ЦБ/ДБ) за покриване на недостига от средства са изпълнени 98,8 на сто спрямо уточнения план – 11 078 588,1 хил. лв.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и трансфери от фонд „Условия на труд“ по сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в териториалните поделения на НОИ относно администрирането на трудовите злоупотреки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част, не са предвидени в ЗБДОО за 2024 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Разходите, планирани в ЗБДОО за 2024 г., са в размер на 24 336 092,0 хил. лв., като в резултат на извършени законосъобразни промени по бюджета, уточненият им план² е 24 380 415,5 хил. лв. Отчетените общо разходи са 24 615 017,5 хил. лв., или 101,0 на сто спрямо уточнения план, което е в резултат основно на направените повече разходи за пенсии и за социални помощи и обезщетения.

Отчетените разходи за пенсии са с 27 702,8 хил. лв. (0,1 на сто) повече от планираните средства, съгласно уточнения план – 21 640 097,7 хил. лв.

Разходите за пенсии за сметка на ДОО са повече с 58 842,4 хил. лв. спрямо уточнения план – 21 214 746,8 хил. лв. Отчетените разходи за пенсии за сметка на ДБ са с 29 241,3 хил. лв. (6,9 на сто) по-малко от планираните 422 350,9 хил. лв.

¹ област на изследване „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“ със следните процеси: „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.“; „Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.“ и „Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“

² виж реф. № 3

При изследваната тенденция на приходите, разходите и трансферите за периода 2022 г. – 2024 г., е установено, че разходите за пенсии³, за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁴.

Разходите за социални помощи и обезщетения са повече с 209 224,7 хил. лв. (8,2 на сто), в резултат на изплатените повече: парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване; парични обезщетения за временна неработоспособност за гледане на болен член от семейството; парични обезщетения за временна неработоспособност поради нетрудови злополуки; парични обезщетения за бременност и раждане; обезщетения и помощи за безработни.

Към 31.12.2024 г. общите размери на дължимите суми за надвзети пенсии, за надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност и за надвзети обезщетения за безработица са нараснали спрямо същия период на предходната година.

Предоставените трансфери по бюджета на ДОО – „Трансфер на бюджетни организации за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица“ и „Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз“, непредвидени в ЗБДОО за 2024 г., са отчетени законосъобразно.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е отчетен дефицит, в размер на 19 502,3 хил. лв., като за 2024 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО.

Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

През одитирания период в НОИ са утвърдени вътрешни актове за изграждане на СФУК в изследваните процеси.

Въведените с вътрешните правила контролни дейности са ефективни и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 377 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2025 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-006 от 21.05.2025 г. на заместник-председател на Сметната палата.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Разходите на общественото осигуряване се покриват от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции,

³ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁴ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират; трансфери от държавния бюджет.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контролът върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации.

Към 31.12.2024 г. Надзорният съвет се състои от 20 членове⁵, определени в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).⁶

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения (ТП).

Към 31.12.2024 г. ЦУ на НОИ осъществява дейността си чрез 15 дирекции, 38 отдела, 4 сектора и инспекторат. Дейността на ТП на НОИ се осъществява чрез 3 дирекции, 97 отдела и 186 сектора.⁷

Към 31.12.2024 г. общият брой на реално заетите служители по основен щат е 3 307, в т.ч. 2 773 по служебно правоотношение и 534 по трудово правоотношение, като незаетите щатни бройки са 160.⁸

През одитирания период управител на НОИ са Ивайло Иванов⁹ и Весела Караиванова-Начева¹⁰, подуправител на НОИ, изпълняваща функциите на управител на НОИ, съгласно чл. 37, ал. 3, изр. първо от КСО. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) за одитирания период носят Ивайло Иванов и Весела Караиванова-Начева, в качеството си на управител на НОИ.¹¹

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ¹², утвърждава се от Надзорния съвет на НОИ и се внася от управителя на НОИ в Народното събрание. Представя

⁵ Одитно доказателство № 3

⁶ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е заместник изпълнителен директор на Националната агенция за приходите.“

⁷ Съгласно Правилника за организацията и дейността на НОИ (ред. ДВ, бр. 107 от 29.12.2023 г., в сила от 1.01.2024 г.); Одитно доказателство № 2

⁸ Съгласно Правилника за организацията и дейността на НОИ общата численост на персонала на НОИ е 3 467 бр.; Одитни доказателства № 1 и № 16

⁹ За периода от 01.01.2024 г. до 08.04.2024 г., тъй като от 09.04.2024 г. до 27.08.2024 г. Ивайло Иванов е служебен министър на труда и социалната политика в 103-тото правителство на Република България, а от 27.08.2024 г. до 16.01.2025 г. е служебен министър на труда и социалната политика в 104-тото правителство на Република България.

¹⁰ от 09.04.2024 г. до 31.12.2024 г.

¹¹ Одитно доказателство № 4

¹² Структурните звена, имащи основно отношение към изготвянето на отчета за изпълнението на ДОО, са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Анализ, планиране и прогнозиране“, „Пенсии“ и „Осигуряване и краткосрочни плащания“.

се в Сметната палата за изготвяне на доклад със становище, които се внасят в Народното събрание.

За одитирания период размерът на отчетените приходи и трансфери в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. възлиза на 24 601 472,2 хил. лв., а на разходите и трансферите – 24 620 974,5 хил. лв.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на изготвянето, утвърждаването, структурата и съдържанието на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. с изискванията на правната рамка.

5.2. Да се оцени състоянието на СФУК в изследваната област.

6. Обхват на одита

Определена е област на изследване „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“ със следните процеси:

1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.

3. Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

В обхвата на одита не са предвидени ограничения.

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. са приложени следните критерии за оценка:

7.1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. с изискванията на правната рамка.

7.2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. с изискванията на правната рамка.

7.3. Степен на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2024 г. и предходния отчетен период.

7.4. Съответствие на СФУК с изискванията на правната рамка.

8. Одитни стандарти, приложени при одита

Одитът е изпълнен в съответствие с Рамката за професионални становища на Комитета за одитни стандарти на Международната организация на Върховните одитни институции - ИНТОСАЙ, Международни стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е изготвен от дирекция „Анализ, планиране и прогнозиране“ в НОИ след: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ в НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.¹³

От управителя на НОИ е внесен доклад и отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО¹⁴. Към отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са приложени: отчет на консолидиран бюджет на ДОО (КБДОО) за 2024 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски, икономически и натурални показатели за изпълнението на КБДОО за 2024 г.¹⁵

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е утвърден на 14.05.2025 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО^{16, 17}.

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата на 19.05.2025 г. при спазване на седемдневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹⁸

В съответствие с изискванията чл. 31, ал. 1 на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане.¹⁹

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. от НОИ са в съответствие с нормативните изисквания.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на КБДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“, както и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2024 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2024 г. и

¹³ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите с 3 работни инструкции към тях; Одитни доказателства №№ 5, 6 и 11

¹⁴ ред. ДВ, бр. 61/2015 г.

¹⁵ Одитно доказателство № 8

¹⁶ ред. ДВ, бр. 61/2015 г.

¹⁷ Одитно доказателство № 8

¹⁸ Одитно доказателство № 8

¹⁹ Одитно доказателство № 9

получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в чл.чл. 20 – 266 от КСО.²⁰

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2024 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове²¹, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Получени трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за насърчаване на заетостта между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ²², които са в съответствие с § 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2024 г.²³

2.1.2. По показателя „Получени трансфери от фонд „Условия на труд“ са отчетени средства на основание сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в ТП на НОИ относно администрирането на трудовите злополуки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част.²⁴

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Други програми и дейности за осигуряване на заетост“ са отчетени средства, представляващи възстановени разходи по бюджета на ДОО за неправомерно изплатени компенсации/средства на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение, във връзка с пандемията от COVID-19.²⁵

2.2.2. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход средства, които са в изпълнение на сключени договори²⁶ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г.

2.2.3. По показателя „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военнопострадалите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г.²⁷

2.2.4. По показателя „Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести“ изразходваните средства са на основание сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в ТП на НОИ относно администрирането на трудовите злополуки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част.²⁸

²⁰ Одитни доказателства № 8 и № 10

²¹ Одитни доказателства № 8 и № 10

²² чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

²³ Одитно доказателство № 12

²⁴ Одитно доказателство № 12

²⁵ Одитно доказателство № 12

²⁶ Одитни доказателства № 12 и № 19

²⁷ Одитно доказателство № 12

²⁸ Одитно доказателство № 12

2.2.5. По показателя „Трансфер на бюджетни организации за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица“ са отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от Закона за публичните финанси (ЗПФ) и § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., предоставени средства по сключени договори с бюджетни организации за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2024 г.²⁹

2.2.6. По показателя „Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз“ са отразени средства от предоставени/възстановени трансфери от предходен период по изпълнението на европейски проекти.^{30,31}

3. Спазена е разпоредбата на § 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2024 г.

Отчетените непредвидени в ЗБДОО за 2024 г. получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, са в изпълнение на действащото законодателство.

III. Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на КБДОО за 2024 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 24 601 472,2 хил. лв., които са 100,9 на сто от уточнения план – 24 387 815,5 хил. лв.³²

Съгласно ЗБДОО за 2024 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесени данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включват приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните приходи включват: „Приходи и доходи от собственост“, „Глоби, санкции и наказателни лихви“ и „Други приходи“.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите“ се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

²⁹ Одитни доказателства № 12 и № 15

³⁰ Оперативна програма (ОП) „Добро управление“ – проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“; ОП „Добро управление“ – проект BG05SFOP001-1.020 „Развитие и въвеждане на архитектурата на НОИ за процесите, свързани с парични обезщетения, помощи и гарантирани вземания“; ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 – проект BG05SFPR002-1.009 „Модернизация и дигитализация на услугите на НОИ“; Процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ по договор № BG-RRP-4.020-0117-S01/20.05.2024 г. между ТП на НОИ – Кърджали и Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

³¹ Одитно доказателство № 12

³² С ПМС № 145 от 29.04.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер на 11 174,3 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г.; с ПМС № 435 от 11.12.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер на 33 100,0 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума в размер на 100 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях за месец декември 2024 г. е в размер до 526,00 лв. включително; с ПМС № 48 от 13.03.2024 г., ПМС № 179 от 23.05.2024 г., ПМС № 294 от 15.08.2024 г. и ПМС № 459 от 18.12.2024 г. са одобрени допълнителни трансфери от ЦБ за разплащане на извършените разходи по предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, в общ размер на 49,2 хил. лв.; с ПМС № 480 от 27.12.2024 г. са одобрени допълнителни разходи в размер на 1 916,2 хил. лв. за задължителното социално и здравно осигуряване на учениците, включени в обучение чрез работа, по бюджета на МОН за 2024 г., за сметка на трансфер от ЦБ за бюджета на ДОО за 2024 г.; Одитни доказателства №№ 8, 16 и 17

Планираните приходи със ЗБДОО за 2024 г. и тяхното изпълнение, отразено в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г., е представено в Таблица № 1.

Таблица № 1
(хил. лв.)

Показатели	ЗБДОО за 2024 г.	Уточнен план ³³	Отчет	Изпълнение спрямо уточнения план (к.4 – к.3)	Изпълнение в % (к.4/к.3)
1	2	3	4	5	6
1. Осигурителни приходи	12 730 545,8	12 732 462,0³⁴	12 883 334,5	150 872,5	101,2
1.1. Осигурителни вноски	12 730 545,8	12 732 462,0 ³⁵	12 883 334,5	150 872,5	101,2
2. Неданъчни приходи	154 741,4	154 741,4	217 400,0	62 658,6	140,5
2.1. Приходи и доходи от собственост	7 982,0	7 982,0	8 736,1	754,1	109,4
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	30 529,4	30 529,4	13 689,9	-16 839,5	44,8
2.3. Други приходи	116 230,0	116 230,0	194 971,9	78 741,9	167,7
2.4. Постъпления от продажба на нефинансови активи	-	-	2,1	2,1	
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 377,0	-1 377,0	-1 419,8	-42,8	103,1
Общо приходи без получените трансфери – т. 1, т. 2 и т. 3	12 883 910,2	12 885 826,4	13 099 314,7	213 488,3	101,7
4. Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване	423 401,0	423 401,0	555 436,5	132 035,5	131,2
5. Получени допълнителни трансфери от централния/ държавния бюджет за покриване на недостига от средства	11 036 180,8	11 078 588,1³⁶	10 946 552,6	-132 035,5	98,8
6. Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост	-	-	141,4	141,4	

³³ Одитни доказателства № 12 и № 13

³⁴С ПМС № 480 от 27.12.2024 г. са одобрени допълнителни разходи в размер на 1 916,2 хил. лв. за задължителното социално и здравно осигуряване на учениците, включени в обучение чрез работа, по бюджета на МОН за 2024 г., за сметка на трансфер от ЦБ за бюджета на ДОО за 2024 г., и съгласно чл. 17а⁶, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, учениците, включени в обучение чрез работа (дуална система на обучение), са задължително осигурени за социално и здравно осигуряване, т.е. тези осигурителни вноски следва да се отразят в осигурителните приходи на уточнения план на ЗБДОО за 2024 г.

³⁵ виж реф. 35

³⁶ виж реф. 33; Одитни доказателства № 12 и № 13

7. Получени трансфери от фонд „Условия на труд“	-	-	27,0	27,0	
Общо получени трансфери – т. 4, т. 5, т. 6 и т.7	11 459 581,8	11 501 989,1	11 502 157,5	168,4	100,0
Общо приходи, в т.ч. и получени трансфери от ЦБ/ДБ	24 343 492,0	24 387 815,5	24 601 472,2	213 656,7	100,9

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 13 099 314,7 хил. лв. при уточнен план за 2024 г. – 12 885 826,4 хил. лв., или изпълнение 101,7 на сто.

1.1. Отчетените осигурителни приходи през 2024 г. са в размер на 12 883 334,5 хил. лв., които са от осигурителни вноски, и представляват 98,4 на сто от общия размер на приходите.³⁷

Осигурителните приходи по уточнен план са в размер на 12 732 462,0 хил. лв., а са отчетени 12 883 334,5 хил. лв., или изпълнение от 101,2 на сто, което се дължи основно на преизпълнението на приходите от осигурителни вноски от работодатели и осигурени лица.³⁸

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2024 г. спрямо 2023 г.³⁹ е 114,98 на сто, като увеличението с 1 678 522,1 хил. лв. е поради нарастването на броя на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.⁴⁰

Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители и вноски от самоосигуряващи се лица.

От отчетените приходи от осигурителни вноски, с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели” – 7 837 374,4 хил. лв., или 60,8 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители” (лични вноски)“ – 4 374 276,5 хил. лв., или 34 на сто, „Вноски от самонаети лица” (самоосигуряващи се лица)“ – 552 453,9 хил. лв., или 4,3 на сто, и от събраните и разпределени суми за лицата по чл. 4б, ал. 1 и чл. 4в, ал. 1 от КСО за периоди, след датата на избора за промяна на осигуряването на лицата – 119 229,7 хил. лв. или 0,9 на сто.⁴¹

1.2. Отчетените неданъчни приходи са в размер на 217 400,0 хил. лв., от които: приходи и доходи от собственост – 8 736,1 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 13 689,9 хил. лв.; други приходи – 194 971,9 хил. лв. и постъпления от продажба на нефинансови активи - 2,1 хил. лв.

В ЗБДОО за 2024 г. са планирани неданъчни приходи в размер на 154 741,4 хил. лв., в т.ч.: приходи и доходи от собственост – 7 982,0 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 30 529,4 хил. лв. и други приходи – 116 230,0 хил. лв. Отчетено е изпълнение 140,5 на сто от планираното, което се дължи основно на събраните повече със 78 741,9 хил. лв. други приходи.

Отчетените повече други приходи в размер на 194 971,9 хил. лв. се дължат основно на получените в по-голям размер приходи от прехвърлени/акумулирани средства от осигурителни вноски, постъпили по чл. 4б, чл. 4в и чл. 69б от КСО, които са в размер на 194 265,7 хил. лв. (при планирани 116 000,0 хил. лв.).⁴²

³⁷ 13 099 314,7 хил. лв.

³⁸ Одитни доказателства №№ 17, 22 и 24

³⁹ 11 204 812,4 хил. лв.

⁴⁰ съгласно данни от Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2023 г. и Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2024 г.

⁴¹ Одитно доказателство № 17

⁴² Одитни доказателства №№ 16, 17 и 24

1.3. Отчетените приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са в размер на (-) 1 419,8 хил. лв. при планирани (-) 1 377,0 хил. лв., или изпълнение 103,1 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.⁴³

Приходите са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно по показателите на КБДОО за 2024 г.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2024 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез трансфери в размер на 11 459 581,8 хил. лв. С Постановления на Министерския съвет (ПМС)⁴⁴ са одобрени допълнителни трансфери по бюджета на ДОО за финансиране на част от осигурителните разходи, с което уточненият план на получените трансфери е 11 501 989,1 хил. лв. За 2024 г. бюджетът на ДОО е получил трансфер от държавния бюджет в размер на 11 502 157,5 лв., в т.ч. 141,4 хил. лв. - трансфер от МТСП по програми за осигуряване на заетост и 27,00 хил. лв. – трансфер от фонд „Условия на труд“, или изпълнение 100,0 на сто спрямо уточнения план.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 11 502 157,5 хил. лв., в т.ч.: 555 436,5 хил. лв. от ЦБ за ДОО; 10 946 552,6 хил. лв. - получени допълнителни трансфери от ЦБ за покриване на недостига от средства; 141,4 хил. лв. - трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост и 27,0 хил. лв. - трансфери от фонд „Условия на труд“.⁴⁵

1.4.1. По показателя „Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване“ са отчетени 555 436,5 хил. лв., при планирани 423 401,0 хил. лв., или изпълнение 131,2 на сто от планирания размер в ЗБДОО за 2024 г., което се дължи на получени трансфери чрез централния бюджет от Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, съответно за фонд „Пенсии“, в размер на 115 532,6 хил. лв. и за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ в размер на 16 502,9 хил. лв.⁴⁶

1.4.2. По показателя „Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства“ при уточнен план 11 078 588,1 хил. лв. са отчетени 10 946 552,6 хил. лв., или изпълнение 98,8 на сто.⁴⁷

През 2024 г. са получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства, които включват:

а) трансфер по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, съгласно ПМС № 48 от 13.03.2024 г., в размер на 7,5 хил. лв.;

б) трансфер по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, съгласно ПМС № 179 от 23.05.2024 г., в размер на 10,9 хил. лв.;

в) трансфер по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, съгласно ПМС № 294 от 15.08.2024 г., в размер на 9,1 хил. лв.;

г) трансфер по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, съгласно ПМС № 459 от 18.12.2024 г., в размер на 21,7 хил. лв.;

д) допълнителен трансфер, съгласно ПМС № 435 от 11.12.2024 г., за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за декември 2024 г., в размер на 33 100,0 хил. лв.;

⁴³ Одитни доказателства № 16 и № 17

⁴⁴ виж реф. 33; Одитни доказателства № 12 и № 13

⁴⁵ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁶ Одитни доказателства № 8 и № 19

⁴⁷ Одитни доказателства №№ 8, 12, 13, 16 и 19

е) допълнителен трансфер, съгласно ПМС № 145 от 29.04.2024 г., в размер на 11 174,3 хил. лв., за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г.;

ж) допълнителни трансфери от ЦБ за покриване недостига на средства – 10 902 229,1 хил. лв.⁴⁸

1.4.3. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ отчетените трансфери в размер на 141,4 хил. лв. са в изпълнение на договори между НОИ и АЗ за изплащане на възнаграждения на лица, наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 и чл. 31, ал. 5 от ЗНЗ.⁴⁹

1.4.4. По показателя „Трансфери от фонд „Условия на труд“ отчетените трансфери в размер на 27,0 хил. лв. са в изпълнение на сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в териториалните поделения на НОИ относно администрирането на трудовите злополуки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част.⁵⁰

Получените трансфери по бюджета на ДОО за 2024 г., включително непредвидените със ЗБДОО за 2024 г., са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на КБДОО за 2024 г. по Раздел **„Разходи и трансфери – всичко“** при планирани със ЗБДОО за 2024 г. – 24 343 492,0 хил. лв. е отчетено изпълнение 24 620 974,5 хил. лв. или 101,1 на сто спрямо приетите със закона и с 13,9 на сто повече спрямо 2023 г.⁵¹

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2024 г., са в размер на 24 336 092,0 хил. лв., като в резултат на извършени законосъобразни промени по бюджета, уточненият им план е 24 380 415,5 хил. лв. Отчетените разходи са 24 615 017,5 хил. лв., или 101,0 на сто спрямо уточнения план. Установеният преразход от 234 602,0 хил. лв. се дължи на направените повече разходи за пенсии и за социални помощи и обезщетения.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 88,03 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 11,19 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта – 0,78 на сто.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО и уточнения план⁵² за 2024 г., са посочени в Таблица № 2.

⁴⁸ Одитно доказателство № 19

⁴⁹ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁵⁰ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁵¹ отчетени разходи и трансфери в размер на 21 625 459,2 хил. лв. през 2023 г.; Одитни доказателства №№ 8, 16 и 20

⁵² Уточненият план представя извършените законови корекции по бюджета на ДОО за 2024 г.

Таблица № 2
(хил. лв.)

Показатели	ЗБДОО за 2024 г.	Уточнен план ⁵³	Отчет	% изпълнение	Икономия/презход	
					разлика	%
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 (к.4/к.3)	к.6 (к.4-к.3)	к.7
1. Разходи-общо	24 336 092,0	24 380 415,5	24 615 017,5	101,0	234 602,0	1
1.1. Пенсии	21 606 997,7	21 640 097,7⁵⁴	21 667 800,5	100,1	27 702,8	0,1
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	21 181 646,8	21 214 746,8 ⁵⁵	21 273 589,2	100,3	58 842,4	0,3
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	422 350,9	422 350,9	393 109,6	93,1	-29 241,3	-6,9
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	3 000,0	3 000,0	1 101,7	36,7	-1 898,3	-63,3
1.2. Социални помощи и обезщетения	2 545 951,3	2 545 951,3	2 755 176,0	108,2	209 224,7	8,2
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	182 920,4	194 143,9⁵⁶	191 853,0	98,8	-2 290,9	-1,2
1.3.1. Разходи за персонал	122 750,1	133 924,4 ⁵⁷	133 484,0	99,7	-440,4	-0,3

⁵³ Одитни доказателства № 13 и № 15

⁵⁴ С ПМС № 435 от 11.12.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер 33 100,0 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2024 г. в размер на 100 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях за месец декември 2024 г. е в размер до 526,00 лв. включително.; Одитно доказателство № 13

⁵⁵ виж. реф. № 55

⁵⁶ С ПМС № 145 от 29.04.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер от ЦБ, в размер 11 174,3 хил. лв., по бюджета на ДОО за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г., а с ПМС № 48 от 13.03.2024 г., ПМС № 179 от 23.05.2024 г., ПМС № 294 от 15.08.2024 г. и ПМС № 459 от 18.12.2024 г. са одобрени допълнителни трансфери от ЦБ за разплащане на извършените разходи по предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, в общ размер на 49,2 хил. лв.; На основание § 1, ал. 1 и § 3, ал. 3 и 5 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., във връзка с чл. 114, ал. 2 от ЗПФ, от Надзорния съвет на НОИ са одобрени компенсирани промени в бюджета на НОИ за 2024 г., отразени в Протокол № 13 от 09.12.2024 г., като са увеличени разходите за задължителни осигурителни вноски от работодател със 780,0 хил. лв., увеличени разходите за придобиване на дълготрайни материални активи с 4 808,4 хил. лв., увеличени разходите за платени данъци, такси, наказателни лихви и административни санкции с 20,0 хил. лв. за сметка на намаление на разходите за заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения със 140,0 хил. лв., намаление на разходите за други възнаграждения и плащания за персонала с 640,0 хил. лв., намаление на разходите за издръжка с 4 748,0 хил. лв. и намаление на разходите за основен ремонт с 80,4 хил. лв.; Одитни доказателства № 13 и № 15

⁵⁷ виж реф. № 57

1.3.2. Издръжка	55 118,4	50 370,4⁵⁸	49 059,6	97,4	-1 310,8	-2,6
1.3.3. Платени данъци, такси и административни санкции	600,0	620,0⁵⁹	591,7	95,4	-28,3	-4,6
1.3.4. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	172,8	172,8	131,0	75,8	-41,8	-24,2
1.3.5. Капиталови разходи	4 279,1	9 007,1⁶⁰	8 618,7	95,7	-388,4	-4,3
1.3.6. Други програми и дейности за осигуряване на заетост	-	-	- 249,6		-249,6	
1.3.7. Програми за временна заетост	-	-	141,4		141,4	
1.3.8. Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	-	49,2 ⁶¹	49,2	100,0	0,0	0,0
1.3.9. Дейности за предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални болести			27,0		27,0	
1.4. Отбрана и сигурност	222,6	222,6	188,0	84,5	-34,6	-15,5

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“⁶² в ЗБДОО за 2024 г. са предвидени средства в размер на 21 606 997,7 хил. лв. С ПМС № 435 от 11.12.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер 33 100,0 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2024 г. в размер на 100 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях за месец декември 2024 г. е в размер до 526,00 лв. включително.⁶³ С тази сума уточненият план по показателя разходи за „Пенсии“ е увеличен и е в размер на 21 640 097,7 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 21 667 800,5 хил. лв., или 100,1 на сто спрямо уточнения план. Установен е преразход в размер на 27 702,8 хил. лв., което е 0,1 на сто спрямо уточнения план. Разходите за пенсии са нараснали с 13,3 на сто спрямо 2023 г.⁶⁴

За 2024 г. разходите за пенсии са 10,7 на сто от брутният вътрешен продукт (БВП)⁶⁵. През 2024 г. броят на пенсионираните се лица е 109 613, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 32 876. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени или спрени през 2024 г., е 127 272. Поради това, към 31.12.2024 г., броят на пенсионерите, ефективно

⁵⁸ виж реф. № 57

⁵⁹ виж реф. № 57

⁶⁰ виж реф. № 57

⁶¹ виж реф. № 57

⁶² Одитно доказателство № 20

⁶³ Одитно доказателство № 13

⁶⁴ разходи за пенсии за 2023 г. – 19 123 241,0 хил. лв.

⁶⁵ БВП за 2024 г. е 202 861 млн. лв.

получаващи пенсии, е 2 052 553, които са с 15 217 повече спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2023 г. Към 31.12.2024 г. броят на пенсиите е 2 063 480, от които лични пенсии – 1 951 564 и наследствени пенсии – 111 916. Спрямо 2023 г. общият брой на пенсиите е увеличен с 14 504, което е в резултат основно от разширяването на понятието „действителен стаж“, съгласно допълнението в нормата на § 1, ал. 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на КСО⁶⁶, според която за „действителен стаж“ се признава и периода на наборна и мирновременна алтернативна служба, както и периодите по чл. 7 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица, както и на промяната в Методиката за определяне на трайно намалена работоспособност, приета с ПМС № 13 от 26.01.2023 г. за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза⁶⁷, съгласно която общият процент трайно намалена работоспособност като вид и степен на увреждане се определя, като към най-високия процент на най-тежкото увреждане се прибавят 20 на сто от сбора на процентите на всички съпътстващи увреждания.⁶⁸

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 21 273 589,2 хил. лв. (98,2 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на ДБ“ – 1,8 на сто.

Спрямо планираните със ЗБДОО за 2024 г. разходи за „Пенсии за сметка на ДОО“ и разходи за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – общо в размер на 21 603 997,7 хил. лв., са отчетени 21 666 698,8 хил. лв., или с 62 701,1 хил. лв. повече, което е в резултат от отчетения по-висок среден брой на пенсионерите⁶⁹. Спрямо уточнения план за 2024 г., отчетените разходи за пенсии са с 29 601,1 хил. лв. повече, което е резултативна величина от икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 29 241,3 хил. лв., или 6,9 на сто спрямо уточнения план за 2024 г., и превишение на разходите за „Пенсии за сметка на държавното обществено осигуряване“ в размер на 58 842,4 хил. лв., или 0,3 спрямо уточнения план, което се дължи на изплатената еднократна сума към пенсиите за месец април 2024 г., в размер на 100 лв. на пенсионерите, на които пенсията или сборът от пенсиите, заедно с добавките и компенсациите към тях за месец април 2024 г., е в размер до 526 лв. включително, или 54 000,0 хил. лв. за сметка на бюджета на ДОО за 2024 г., предвидено в § 7а. от ПЗР на Закона за допълнение на ЗБДОО за 2024 г.⁷⁰

По показателя „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“⁷¹ са отчетени разходи в размер на 1 101,7 хил. лв. и е реализирана икономия в размер на 1 898,3 хил. лв. или 63,3 на сто от планирания със ЗБДОО за 2024 г.⁷²

Дължимите **надвзети пенсии** към 31.12.2024 г. са в размер на 6 586,4 хил. лв.⁷³ Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, основните причини за наличието им са: недеklarиран от лицата стаж в държава от Европейския съюз или с която има сключен международен договор за социална сигурност; неправомерно получавани пенсии след смъртта на пенсионер от наследници, упълномощени лица или държател на банкова карта, както и получавани от трети лица пенсии след смъртта на пенсионера, за която ТП на НОИ няма информация; неоснователно изплатени наследствени пенсии на лица над 18-годишна възраст,

⁶⁶ прието със Закон за допълнение на КСО (обн., ДВ, бр. 8 от 25.01.2023 г., в сила от 29.01.2023 г.)

⁶⁷ обн., ДВ, бр. 10 от 31.01.2023 г.

⁶⁸ Одитни доказателства № 8 и № 20

⁶⁹ Планираният среден брой пенсионери е 2 038 565, което е с 6 192 по-малко в сравнение с отчетения брой – 2 044 757.; Одитно доказателство № 8

⁷⁰ обн., ДВ, бр. 34 от 16.04.2024 г., в сила от 1.04.2024 г.; Одитни доказателства №№ 8, 12 и 20

⁷¹ в изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262 от 22.10.2012 г.

⁷² Одитно доказателство № 20

⁷³ Одитни доказателства № 24 и № 25

които са загубили статута си на учащи по смисъла на чл. 82, ал. 1 от КСО – прекъснали обучението си преди края на съответния курс или семестър; неоснователно изплатени суми за пенсии на лица с инвалидни пенсии, неявили се за преосвидетелстване след определения срок по последното експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, предсрочно явили се на преосвидетелстване или с намален процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане; представени от пенсионерите документи с невярно съдържание; неправомерно получавани наследствени пенсии или добавки по чл. 84 от КСО от лица с променено гражданско състояние поради неуведомяване на ТП на НОИ при встъпване в нов брак или поради декларирана невярна информация.

За намаляване размера на дължимите надвзети пенсии от НОИ са предприети действия, които имат комплексен характер и са насочени към извършване на предварителен, текущ и последващ контрол на постъпващите в ТП на НОИ документи, свързани с отпускане, изменение и изплащане на пенсиите, а от друга страна – към подобряване на събираемостта на разкритите задължения. Извършват се следните действия: дирекция „Пенсии“ осигурява на ТП на НОИ методически указания и дава писмени становища за осигуряване на своевременно и законосъобразно прилагане на действащото законодателство в областта; въведени са контролни процедури, способстващи предотвратяването на неправилното отпускане на пенсии, които процедури се извършват на две нива: на ниво ТП на НОИ и на ниво логически контрол, заложен в програмното осигуряване на пенсиите чрез своевременното актуализиране на „Списъка на рисковите осигурители“ при установени нови случаи на постъпили неистински документи; своевременно се актуализира публикуваната информация на интернет страницата на НОИ във връзка с настъпили промени в пенсионното законодателство; централизиран обмен на информация с банките/доставчиците на платежни услуги и „Български пощи“ ЕАД относно ежемесечното изплащане на пенсиите, с оглед осигуряване на правилни и законосъобразни плащания; уточняване по служебен път на гражданското състояние на лицата, починали на територията на чужди държави, със съдействието на Министерство на външните работи; оптимизиране на процесите по изчисляване на задължения за неоснователно изплатени суми за пенсии; ежегоден анализ на състоянието на надвзетите пенсии през предходната календарна година и други извършвани действия както от ЦУ, така и от ТП на НОИ.⁷⁴

Установено е, че размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2024 г. е нараснал с 487,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.⁷⁵

2.1.2. По разходния показател „Социални помощи и обезщетения“ в ЗБДОО за 2024 г. са предвидени средства в размер на 2 545 951,3 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 2 755 176,0 хил. лв., които са 108,2 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 209 224,7 хил. лв., което е 8,2 на сто повече спрямо планирания показател. Преразходът се дължи основно на изплатените повече: парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване; парични обезщетения за временна неработоспособност за гледане на болен член от семейството; парични обезщетения за временна неработоспособност поради нетрудови злополуки; парични обезщетения за бременност и раждане; обезщетения и помощи за безработни.⁷⁶

Дължимите **надвзети обезщетения за временна неработоспособност** към 31.12.2024 г. са в размер на 13 128,5 хил. лв., а **надвзетите обезщетения за безработица** в размер на 7 988,3 хил. лв.⁷⁷

Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са: неподадени или некоректно подадени данни от осигурителя в Регистъра на осигурените лица

⁷⁴ Одитно доказателство № 24

⁷⁵ Към 31.12.2023 г. – 6 098,7 хил. лв.; https://www.bulnao.government.bg/bg/documents/14661/OD_DOO_092024.pdf

⁷⁶ Одитни доказателства №№ 20, 24 и 26

⁷⁷ Одитни доказателства № 24 и № 25

или в удостоверенията, въз основа на които се определя правото и се изчислява размера на обезщетенията; неизпълнение на задълженията на лицата за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до спиране и прекратяване изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност/безработица; надвзети добросъвестно получени от лицата обезщетения и други.

Предприетите действия от НОИ за намаляване размерите на дължимите надвзети обезщетения за временна неработоспособност и за безработица са насочени към подобряване на контролните дейности, в т.ч. предварителен, текущ и последващ контрол, относно недопускане и предотвратяване на незаконосъобразното изплащане на обезщетения, както и на увеличаване на събираемостта на вече изплатените такива. Предварителният и текущият контрол са свързани с въведените контролни механизми в програмните продукти, обслужващи дейността по изплащането на обезщетенията, а последващият контрол се осъществява чрез извършването на проверки и ревизии.⁷⁸

Установено е, че размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2024 г. е нараснал с 1 556,9 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.⁷⁹, а размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2024 г. е нараснал с 401,9 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.⁸⁰

2.1.3. По разходния показател „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ в ЗБДОО за 2024 г. са планирани средства в размер на 182 920,4 хил. лв. С ПМС № 145 от 29.04.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер от ЦБ, в размер 11 174,3 хил. лв., по бюджета на ДОО за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г., а с ПМС № 48 от 13.03.2024 г., ПМС № 179 от 23.05.2024 г., ПМС № 294 от 15.08.2024 г. и ПМС № 459 от 18.12.2024 г. са одобрени допълнителни трансфери от ЦБ за разплащане на извършените разходи по предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, в общ размер на 49,2 хил. лв. В резултат на което, уточненият план на разходите по показателя е 194 143,9 хил. лв. На основание § 1, ал. 1 и § 3, ал. 3 и 5 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., във връзка с чл. 114, ал. 2 от ЗПФ, от Надзорния съвет на НОИ са одобрени компенсирани промени в бюджета на НОИ за 2024 г., отразени в Протокол № 13 от 09.12.2024 г., като са увеличени разходите за задължителни осигурителни вноски от работодател със 780,0 хил. лв., разходите за придобиване на дълготрайни материални активи с 4 808,4 хил. лв., разходите за платени данъци, такси, наказателни лихви и административни санкции с 20,0 хил. лв. за сметка на намаление на разходите за заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения със 140,0 хил. лв., на разходите за други възнаграждения и плащания за персонала с 640,0 хил. лв., на разходите за издръжка с 4 748,0 хил. лв. и на разходите за основен ремонт с 80,4 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 191 853,0 хил. лв., като е постигната икономия по показателя в размер на 2 290,9 хил. лв., или 1,2 на сто от уточнения план.⁸¹

Отчетеният показател включва⁸²:

а) „Разходи за персонал“ - отчетени са 133 484,0 хил. лв. при уточнен план – 133 924,4 хил. лв. Установена е икономия от 440,4 хил. лв. или 0,3 на сто от планираните.

⁷⁸ Одитно доказателство № 24

⁷⁹ Към 31.12.2023 г. – 11 571,6 хил. лв.; https://www.bulnao.government.bg/bg/documents/14661/OD_DOO_092024.pdf

⁸⁰ Към 31.12.2023 г. – 7 586,4 хил. лв.; https://www.bulnao.government.bg/bg/documents/14661/OD_DOO_092024.pdf;

Одитни доказателства № 25 и № 26

⁸¹ Одитни доказателства №№ 12, 13, 15, 20 и 24

⁸² Одитно доказателство № 20

б) „Издържка“ – отчетени са 49 059,6 хил. лв. при уточнен план - 50 370,4 хил. лв. Установена е икономия в размер на 1 310,8 хил. лв. или 2,6 на сто от уточнения план.

в) „Платени данъци, такси и административни санкции“ – отчетени са 591,7 хил. лв. при уточнен план – 620,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 28,3 хил. лв. или 4,6 на сто от планираните.

г) „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ – отчетени са 131,0 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2024 г. – 172,8 хил. лв. Установена е икономия в размер на 41,8 хил. лв. или 24,2 на сто от планираните.

д) „Капиталови разходи“ – отчетени са 8 618,7 хил. лв. при уточнен план – 9 007,1 хил. лв. Установена е икономия в размер на 388,4 хил. лв. или 4,3 на сто от уточнения план.

е) Отчетени са четири подпоказателя – „Други програми и дейности за осигуряване на заетост“ – в размер на (-) 249,6 хил. лв., „Програми за временна заетост“ – в размер на 141,4 хил. лв., „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ – в размер на 49,2 хил. лв. и „Дейности за предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални болести“ – в размер на 27,0 хил. лв., които не са планирани със ЗБДОО за 2024 г., но са в съответствие с действащи нормативни актове.

2.1.4. По показателя „Отбрана и сигурност“ са отчетени 188,0 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2024 г. – 222,6 хил. лв. Установена е икономия в размер на 34,6 хил. лв., или 15,5 на сто от планираните.⁸³

Независимо от предприетите мерки от НОИ за намаляването им, към 31.12.2024 г. общите размери на дължимите суми за надвзети пенсии, за надвзети парични обезщетения за временна работоспособност и за надвзети обезщетения за безработица са нараснали спрямо същите към 31.12.2023 г.

Извършените разходи за държавното обществено осигуряване през 2024 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.

2.2. Предоставените трансфери⁸⁴ от бюджета на ДОО към други бюджети са 5 957,0 хил. лв., които са 80,5 на сто спрямо предвидените в ЗБДОО за 2024 г. – 7 400,0 хил. лв.

Предоставените трансфери са както следва:

2.2.1. На Министерството на здравеопазването (МЗ) – 3 150,0 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв., или 100 на сто, които са в съответствие с разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО за осигуряване на помощно-технически средства на лица с увреждания.

Предоставените платежни и други документи от НОИ потвърждават усвояването на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁸⁵

2.2.2. На МТСП за фонд „Условия на труд“ – 3 629,2 хил. лв. (90,7 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални болести по чл. 24, т. 3 от КСО - 2 697,1 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, т. 4 от КСО – 932,1 хил. лв.

Трансферите, предоставени на фонд „Условия на труд“, са усвоени в отчетения размер.⁸⁶

⁸³ Одитно доказателство № 20

⁸⁴ Одитно доказателство № 21

⁸⁵ Одитни доказателства № 7 и № 21

⁸⁶ Одитни доказателства № 14 и № 21

2.2.3. На **Министерството на транспорта и съобщенията (МТС)** е предоставен трансфер в размер на 17,9 хил. лв., или 7,2 на сто от предвидените средства в ЗБДОО за 2024 г. – 250,0 хил. лв. Отчетените средства са за извършване на независим одит за съответствие на действително направените нетни разходи от извършване на обществена услуга по изплащане на пенсиите от „Български пощи“ ЕАД, съгласно чл. 92, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж.

Предоставените платежни и други документи от НОИ потвърждават усвояването на предоставения от бюджета на НОИ трансфер на МТС.⁸⁷

2.2.4. Отчетен е **„Трансфер на бюджетни организации за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица“** в размер на 2 423,4 хил. лв., представляващ предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2024 г. с бюджетни организации. Трансферът е отчетен законосъобразно.⁸⁸

2.2.5. Отчетени са **„Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз“** в размер на (-) 3 263,5 хил. лв., представляващи възстановени средства по изпълнението на европейски проекти.⁸⁹

Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.

3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2022 г. – 2024 г.⁹⁰

Отчетените приходи по показателя **„Осигурителни приходи“** са в размер: за 2022 г. - 9 841 317,1 хил. лв., за 2023 г. – 11 204 812,4 хил. лв. и за 2024 г. – 12 883 334,5 хил. лв. Отчита се нарастваща тенденция в абсолютна стойност на размера на осигурителните приходи за периода 2022 г. – 2024 г., което се дължи на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски.

Приходите от **осигурителни вноски** през 2022 г. са **9 841 317,1 хил. лв.**, през 2023 г. – **11 204 812,4 хил. лв.** и през 2024 г. – **12 883 334,5 хил. лв.** Нарастващата тенденция за периода се дължи на нарастване броя на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход през периода.

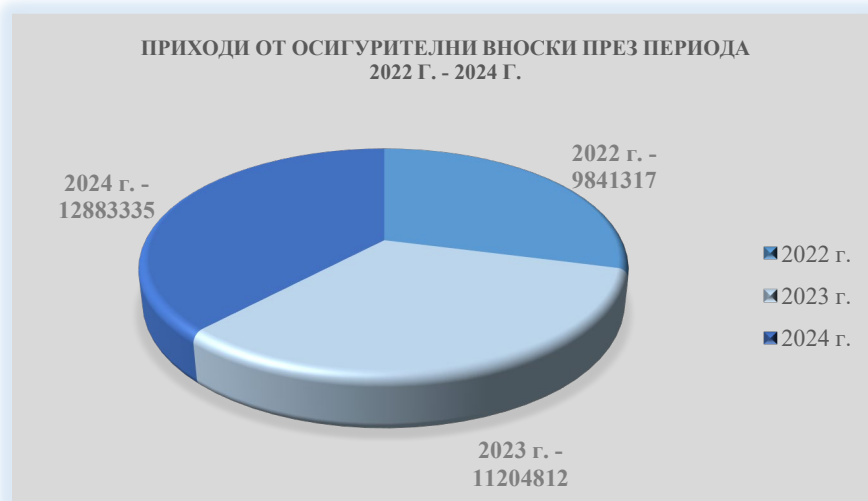
⁸⁷ Одитни доказателства № 18 и № 21

⁸⁸ на основание чл. 36, ал. 1, т. 12 от КСО, чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация и в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г.; Одитни доказателства №№ 12, 15 и 21

⁸⁹ Одитни доказателства № 12 и № 21

⁹⁰ Одитни доказателства № 23 и № 8

(хил. лв.)

„Неданъчните приходи“ през 2022 г. са 136 715,2 хил. лв., през 2023 г. – 186 205,6 хил. лв. и през 2024 г. – 217 400,0 хил. лв. Нарастващата тенденция за периода се дължи основно на постъпилите повече и отчетени по т. 2.3. „Други приходи“, в която се отчитат средства от акумулирани осигурителни вноски от универсални и професионални пенсионни фондове, постъпили по чл. 4б, чл. 4в и чл. 69б от КСО във фонд „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“ или в Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система.

Получените **трансфери** от ЦБ⁹¹ са в общ размер на 8 054 317,0 хил. лв. за 2022 г., 10 251 405,5 хил. лв. за 2023 г. и 11 501 989,1 хил. лв. за 2024 г. *Нарастваща е тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи през периода 2022 г. – 2024 г., тъй като през всяка от годините държавата увеличава финансирането на разходите за пенсии и за социални помощи и обезщетения.*

Разходите по показателя „Пенсии“ през 2022 г. са **15 634 714,6 хил. лв.**, през 2023 г. – **19 123 241,0 хил. лв.** и през 2024 г. – **21 667 800,5 хил. лв.** Нарастващата тенденция през периода се дължи на ежегодното осъвременяване на пенсиите, увеличението на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст, увеличението на социалната пенсия за старост и на пенсиите и добавките, които се определят в процент от нея.

⁹¹ Получени трансфери от централния бюджет за ДОО и получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства

По показателя **„Социални помощи и обезщетения“** са отчетени разходи през 2022 г. - 2 162 655,2 хил. лв., през 2023 г. - 2 324 545,3 хил. лв. и през 2024 г. - 2 755 176,0 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на увеличени брой на осигурените лица⁹², изплатените повече работни дни по някои видове парични обезщетения, както и по-високото среднодневно парично обезщетение в резултат на нарастването на доходите на осигурените лица.

По показателя **„Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“** са отчетени разходи през 2022 г. - 310 841,0 хил. лв., през 2023 г. - 161 555,4 хил. лв. и през 2024 г. - 191 853,0 хил. лв. Плаващата тенденция през периода се дължи на извършените и отчетени през 2022 г. повече разходи по показателя, които са за изплащане на компенсация и средства за запазване заетостта на работодатели в засегнати от пандемията на COVID-19 икономически дейности за запазване на работните места на наетите от тях работници и служители.

По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени през 2022 г. - 139,5 хил. лв., през 2023 г. - 170,6 хил. лв. и през 2024 г. - 188,0 хил. лв. Нарастващата тенденция по отношение на отчетените средства по показателя се дължи на нарастване разходите за възнаграждения на персонала и на разходите за издръжка. Независимо от това, отчетените средства по показателя и през трите години на изследвания период, са по-малко от предвидените със ЗБДОО за съответните години.

⁹² осигурените лица през 2022 г. - 2 794 249 бр., през 2023 г. - 2 807 438 бр. и през 2024 г. - 2 831 696 бр.

(хил. лв.)

Разходите за пенсии⁹³ през периода 2022 г. - 2024 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁹⁴.

4. По раздел „Финансиране“

4.1. В Закона за бюджета на ДОО за 2024 г. не са предвидени суми по разчети за поети осигурителни вноски и данъци, но законосъобразно са отчетени 20 287,8 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.⁹⁵

4.2. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране“, в размер на 812,0 хил. лв., не са предвидени в ЗБДОО за 2024 г., но са законосъобразни и включват сумите по § 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметка на други бюджети, сметки и фондове“, в размер на (-) 4 757,1 хил. лв., и § 93-00 „Друго финансиране – нето (+/-)“, в размер на 5 569,1 хил. лв.⁹⁶

4.3. Наличните средства към 31.12.2024 г., в размер на (-) 1 598,5 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ, отчетени по § 95-08 „Наличност в левова равностойност по валутни сметки в края на периода (-)“, и на „преводи в процес на сепълмент (-/+““, отчетени по § 95-13.⁹⁷

Финансирането по бюджета на ДОО за 2024 г. е в съответствие с действащото законодателство.

5. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2024 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е отчетен дефицит в размер на 19 502,3 хил. лв.

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2024 г. е както следва:

⁹³ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁹⁴ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

⁹⁵ Одитно доказателство № 12

⁹⁶ Одитни доказателства № 12 и № 16

⁹⁷ Одитно доказателство № 16

1. По бюджета на **фонд „Пенсии“** е отчетен дефицит в размер на 10 757 321,8 хил. лв., което е със 156 336,0 хил. лв. по-малко от планирания – 10 913 657,8 хил. лв. Това се дължи на постъпилите с 219 316,4 хил. лв. повече приходи и трансфери.

2. По бюджета на **фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“** при планиран дефицит от 263 756,7 хил. лв. е отчетен 298 198,2 хил. лв. Разликата е основно поради постъпилите по-малко с 39 130,1 хил. лв. приходи и трансфери.

3. По бюджета на **фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“**, при планиран дефицит от 25,7 хил. лв. е отчетен излишък в размер на 29 219,9 хил. лв. Разликата е от отчетените по-малко с 29 241,3 хил. лв. разходи за пенсии.

4. По бюджета на **фонд „Трудова злополука и професионална болест“** е отчетен излишък в размер на 296 876,7 хил. лв., което е с 39 496,9 хил. лв. повече от планирания - 257 379,8 хил. лв. По-високият излишък е формиран основно от получените повече приходи от осигурителни вноски с 33 273,4 хил. лв. и на икономия в разходите от 5 852,7 хил. лв.⁹⁸

5. По бюджета на **фонд „Общо заболяване и майчинство“** е отчетен дефицит в размер на 179 470,1 хил. лв., което е със 74 565,7 хил. лв. повече от планирания по бюджета – 104 904,4 хил. лв. Това се дължи основно на отчетените със 147 387,2 хил. лв. повече разходи и трансфери.

6. По бюджета на **фонд „Безработица“** е отчетен дефицит в размер на 23 202,4 хил. лв. при планиран излишък от 23 628,8 хил. лв., който се дължи основно на отчетените повече с 68 685,0 хил. лв. разходи спрямо планираните.

7. По **бюджета на НОИ** при планиран излишък в размер на 11 001 336,0 хил. лв. е отчетен излишък от 10 912 593,6 хил. лв., който е с 88 742,4 хил. лв. по-малко от планирания.

Наличните средства в края на периода по отчета на КБДОО за 2024 г. са (-) 1 598,5 хил. лв. и съответстват на отчетената левова равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ и на отчетените преводи в процес на сетълмент.⁹⁹

IV. Състояние на СФУК¹⁰⁰

С цел спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност, съгласно чл. 3 от ЗФУКПС и методологията, издадена от министъра на финансите, са изградени системи за финансово управление и контрол в ЦУ и ТП на НОИ.

През одитирания период контролната среда на изследваната област - „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“¹⁰¹ е регламентирана с: Правилника за организацията и дейността на НОИ, Кодекса за поведение на служителите в НОИ, Правилника за вътрешния трудов ред в НОИ, Вътрешни правила за набиране, подбор и назначаване на служители, Вътрешни правила за обучение и професионална квалификация, Вътрешни правила за организация на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в НОИ и други. В утвърдените вътрешни документи са регламентирани стила на работа, делегирането на правомощия и процедурите по управлението на човешките ресурси.

⁹⁸ Полученият допълнителен трансфер за изплащане на еднократна допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2024 г. по фонд „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“ и „Трудова злополука и професионална болест“ са отчетени по бюджета на НОИ.

⁹⁹ Одитно доказателство № 16

¹⁰⁰ Одитни доказателства №№ 1, 6, 5, 10, 17 и 20

¹⁰¹ с три процеса: Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.; Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. и Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

Действащата в изследваната област контролна среда е адекватна и осигурява условия за осъществяването на контролните дейности в съответствие със ЗФУКПС.

В изпълнение на чл. 12 от ЗФУКПС са въведени писмени правила (политики и процедури) за документиране на идентифицираните рискове и тяхното управление, в т.ч. и в изследваната област. Утвърдена е Стратегия за управление на риска в НОИ, риск-регистър, Наръчник за определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите, който се отнася и за дейността по планиране и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО.

Процесите по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО следва да се извършват в съответствие с изискванията на КСО и закони¹⁰², както и в съответствие с утвърдените и действащи вътрешни актове в НОИ, регламентиращи основните контролни дейности в изследваната област.

С Вътрешните правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на КБДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС) и три Работни инструкции (РИ) към тях – РИ „Действия при съставяне и приемане на проекта на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на УчПФ и бюджета на ФГВРС“; РИ „Процедури при изпълнение на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на УчПФ и на бюджета на ФГВРС“ и РИ „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на УчПФ и на бюджета на ФГВРС“, са регламентирани вътрешната организация на бюджетния процес, реда и начина на съставяне, изпълнение, контрол и отчитане на КБДОО и на бюджетите на УчПФ и на ФГВРС в НОИ. Определени са задълженията и отговорностите на отделните звена, участието им при всяка стъпка от бюджетния процес, информацията и документите, които се изготвят и представят, контролните процедури, които се извършват в единната система на НОИ за управление на финансовите ресурси, съобразени с действащата правна рамка и параметрите за социална политика в страната, при спазване принципите за законосъобразност, надеждност, икономичност, ефективност, ефикасност и прозрачност.

Със Заповед № 1016-40-633/11.06.2024 г. на подуправителя на НОИ са утвърдени изменения и допълнения във вътрешните правила и работните инструкции към тях, с които са прецизирани отделни текстове, свързани с организацията на бюджетния процес, по-детайлно разписани дейностите и отговорностите на структурните звена, ангажирани с процесите по планиране и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО и бюджетите на УчПФ и на ФГВРС, и са приведени в съответствие с Правилника за организацията и дейността на НОИ.

При извършената проверка на документи и анализ е установено, че процедурите по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г., структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО са в съответствие с изискванията на правната рамка.

Правилникът за организацията и дейността на НОИ регламентира наличието на финансови контрольори в ЦУ, които освен да ръководят методически и координират дейността по изграждането и функционирането на СФУК, следва да осъществяват предварителен контрол за законосъобразност на документи и процедури, свързани с финансовата дейност, а финансовите контрольори в ТП следва да осъществяват предварителен контрол за законосъобразност на документи и процедури, свързани с финансовата дейност на съответното поделение. В резултат на това изискване, при извършването на разходи по ДОО, различни от разходите за пенсии и за парични обезщетения и помощи, се осъществява предварителен контрол за законосъобразност от финансов контрольор, съгласно Вътрешните правила за

¹⁰² ЗБДОО за 2024 г., ЗПФ, Закон за счетоводството, Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г., Закон за Сметната палата, ЗФУКПС, Закон за вътрешния одит в публичния сектор

осъществяване на предварителен контрол и прилагане на системата за двоен подпис с РИ „Поемане на задължение“, РИ „Извършване на разход“, РИ „Досие за задължение с периодични плащания“ и РИ „Документиране и докладване“.

При отпускането на пенсиите се осъществява контрол, регламентиран както следва: на ниво ЦУ на НОИ се прилага РИ „За организация на работата по изготвяне на проекти на предложения за отпускане на пенсии по чл. 92 от КСО“; на ниво ТП на НОИ – предварителният контрол при отпускането на пенсии се осъществява от началника на сектор/началника на отдел „Пенсии“, съгласно въведени правила, инструкции от съответното ТП.

При отпускането на парични обезщетения и помощи се прилага РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“ и РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“.

Информационната система на социалното осигуряване е изградена върху съвременни хардуерни и софтуерни платформи. Тя се поддържа и развива от собствен екип специалисти по информационни технологии в ЦУ и в ТП на НОИ. Освен разширяващо се подsigуряване на информационно-технологичните потребности на НОИ за осъществяване на основните функции при провеждане на държавното обществено осигуряване, друга приоритетна насока в развитието ѝ е все по-широк обхват от електронни услуги за гражданите, бизнеса и партньорските организации.

Въведените правила и наличния софтуер са достатъчни и подходящи за минимизиране на рисковете в изследваната област.

В НОИ е създадена дирекция „Вътрешен одит“, която се състои от 10 вътрешни одитори, в т.ч. ръководител. От управителя на НОИ са утвърдени Стратегически и Годишен план за дейността по вътрешен одит. Статутът на дирекцията е оповестен на вътрешната страница на НОИ. През 2024 г. от дирекция „Вътрешен одит“ не са извършвани одитни ангажименти за даване на увереност и/или за консултиране във връзка с изследваната област.

Въведените контролни дейности са прилагани от определените длъжностни лица последователно през одитирания период, съгласно въведения в НОИ вътрешен ред и са ефективни. Вземите управленски решения в НОИ показват добро разбиране за същността и значението на СФУК в изследваните процеси, поради което през одитирания период същите функционират в съответствие с изискванията на ЗФУКПС, методологията, издадена от министъра на финансите, и вътрешните актове.

Състоянието на СФУК в изследваната област е добро, като през одитирания период са осигурили съответствие на дейностите във връзка с изготвянето, утвърждаването, структурата и съдържанието на отчета и отчитане на изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. с изискванията на правната рамка.

V. Други одити, извършени от Сметната палата

1. Одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности на Националния осигурителен институт за периода от 01.01.2023 г. до 30.06.2024 г.

От Сметната палата е извършен одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности на НОИ за периода от 01.01.2023 г. до 30.06.2024 г.¹⁰³

В резултат на извършения одит е изготвен одитен доклад, приет с Решение № 142 от 23.05.2025 г. на Сметната палата, и същият е оповестен на интернет страница на институцията.¹⁰⁴

¹⁰³ одитна задача № 329 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2024 г.

¹⁰⁴ https://www.bulnao.government.bg/bg/documents/15201/OD_NOI-07.2025.pdf

2. Финансов одит на годишния финансов отчет на Националния осигурителен институт за 2024 г.

До приключване на настоящия одит окончателен одитен доклад за извършен финансов одит на годишния финансов отчет на НОИ за 2024 г. не е приет от Сметната палата.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

Дейността в изследваните процеси е в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. съответства на ЗБДОО за 2024 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2024 г., са отчетени законосъобразно.

Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Осигурителните приходи са повече с 1,2 на сто спрямо планирания размер, което е поради преизпълнение на приходите от осигурителни вноски от работодатели и осигурени лица. Постъпилите приходи от осигурителни вноски са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

б) Неданъчните приходи са с 62 658,6 хил. лв. повече от планираните, в резултат от получените в по-голям размер приходи от прехвърлени/акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

в) Разходите, планирани в ЗБДОО за 2024 г., са в размер на 24 336 092,0 хил. лв., но в резултат на извършените законосъобразни промени по бюджета, уточненият им план е 24 380 415,5 хил. лв. Отчетените общо разходи са 101,0 на сто спрямо уточнения план, което е в резултат основно на направените повече разходи за пенсии и за социални помощи и обезщетения.

г) Размерът на надвзетите пенсии е нараснал с 487,7 хил. лв., размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност - с 1 556,9 хил. лв., а размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица - с 401,9 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.

д) Предоставените трансфери от НОИ на МЗ, на МТСП за фонд „Условия на труд“ и на МТС са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в отчетения размер.

е) През периода 2022 г. – 2024 г. се запазва тенденцията абсолютният размер на разходите за пенсии да превишава този на приходите от осигурителни вноски.

ж) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на КБДОО е равна на левова равностойност на остатъците по валутни сметки на НОИ и на преводите в процес на сетълмент.

Въведените с вътрешните правила и работни инструкции контролни дейности са прилагани последователно през целия одитиран период и са ефективни, което показва, че

изследваните процеси са управлявани законосъобразно. Системата за финансово управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Част пета **ПРЕПОРЪКИ**

В резултат на извършения одит не се дават препоръки.

Част шеста **ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ**

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация¹⁰⁵. Представителите на НОИ изразяват пълно съгласие и приемат напълно (изцяло) установените факти и обстоятелства.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 26 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание, чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 312 от 27.08.2025 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Димитър Главчев)

¹⁰⁵ на 15.07.2025 г.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600100625**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо на НОИ, изх. № 1029-40-2237#10/02.06.2025 г.	1
2	Справка за видовете и броя на организационните звена в ЦУ и ТП на НОИ през 2024 г.	1
3	Справка за състава на Надзорния съвет на НОИ и извършените промени в него през 2024 г.	2
4	Справка за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г.	3
5	РД-И-2.29 (1) от 26.06.2025 г. - за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. с действащата правна рамка в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“	5
6	Декларация за идентичност на данните, Заповед № 1016-40-633/11.06.2024 г. на управителя на НОИ и Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите с приложени 3 бр. работни инструкции, Справка за служителите, заемащи длъжността финансов контролор в ЦУ и ТП на НОИ за периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. – на хартиен носител; други вътрешни актове, регламентиращи изследваната област – на електронен носител	28+1 бр. CD
7	Кореспонденция между НОИ и МЗ и платежни документи	6
8	Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-2174/19.05.2025 г. до Сметната палата, вх. № 33-03-21#1/19.05.2025 г., относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. с приложения: Протокол № 6 от заседание на НС на НОИ, проведено на 14.05.2025 г.; Доклад на управителя на НОИ за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г.; Отчет за изпълнение на ЗБДОО за 2024 г.; Отчет на консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г. по месеци; Статистически отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г.; Демографски и икономически показатели по КБДОО за 2024 г.; Натурални показатели по пенсиите за 2024 г.; Приложение № 3 към чл. 15, ал. 4 от ЗБДОО за 2024 г.; Приложение № 4 към чл. 16 от ЗБДОО за 2024 г. и Приложение № 5 към чл. 17 от ЗБДОО за 2024 г.	70
9	Писмо от управителя на НОИ до Народно събрание, изх. на НОИ № 1029-40-2172/19.05.2025 г.	1
10	РД-И-2.29 (2) от 01.07.2025 г. - за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на ДОО 2024 г. със ЗБДОО за 2024 г. в областта на изследване „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“	11
11	Справка за ежемесечно представяне на касовите отчети от НАП, НЗОК и МФ за 2024 г.	1

№	Одитни доказателства	Брой страници
12	Писмо, вх. на НОИ № Ц 1029-40-2237#13/25.06.2025 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата; Писмо, изх. на НОИ № Ц 1029-40-2237#16/25.06.2025 г. до ръководителя на одитния екип; Разшифровки на § 88-00, § 89-00 и § 93-00	9
13	ПМС № 48 от 13.03.2024 г.; ПМС № 145 от 29.04.2024 г.; ПМС № 179 от 23.05.2024 г.; ПМС № 294 от 15.08.2024 г.; ПМС № 435 от 11.12.2024 г.; ПМС № 459 от 18.12.2024 г.; ПМС № 480 от 27.12.2024 г.	7
14	Кореспонденция между НОИ и Фонд „Условия на труд“ и платежни документи	5
15	Протокол № 13 от 09.12.2024 г. от проведено заседание на НС на НОИ – Решение по т. 1 за одобряване на компенсирани промени в консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г.; Справка – окончателно разпределение на бюджета на НОИ за 2024 г. и приложения; Протокол № 4 от 18.03.2024 от проведено заседание на НС на НОИ – Решение по т. 1 за определяне на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация за 2024 г.	14
16	Част от отчет за касовото изпълнение на ДОО за 2024 г.	6
17	РД-И-2.29(3) от 01.07.2025 г. - за тест с двойна цел на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК за област „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“ с приложени Справка за степента на изпълнение на приходните показатели по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2024 г.; Справки за размера на приходите по фондове на ДОО и по видове източници за 2024 г.	10
18	Кореспонденция между НОИ и МТС и платежни документи	9
19	РД-И-2.21(1) от 01.07.2025 г. - за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО за област „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“ с приложена справка за получените трансфери от централния бюджет за ДОО по т. 4 и т. 5 от Раздел „Приходи и трансфери на консолидирания бюджет на ДОО“ и отчетеното им изразходване за периода 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. и справка за получените трансфери между бюджетни сметки и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г.	7
20	РД-И-2.29(4) от 08.07.2025 г. - за тест с двойна цел върху данните от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. за извършените разходи в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“ с приложени Справка за степента на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. спрямо утвърдените със Закона за бюджета на ДОО за 2024 г. и Справка за броя на пенсионерите, пенсиите и разходите за пенсии през 2024 г.	15
21	РД-И-2.21(2) от 08.07.2025 г. - за тестове по същество на предоставените трансфери през 2024 г. от бюджета на ДОО в област на изследване	5

№	Одитни доказателства	Брой страници
	„Изготвяне, утвърждаване, структура и съдържание на отчета и отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.“	
22	Информация за броя на осигурените лица, осигурителната база и средномесечния осигурителен доход на база приходи от осигурителни вноски по отчета на КБДОО за 2024 г.	3
23	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-2237#15/25.06.2025 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата за изискване на информация; Справка за представяне на тенденцията на движение на приходните и разходните показатели, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2022 г.-2024 г. включително, предоставена от НОИ до ръководителя на одитния екип	22
24	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-2237#14/25.06.2025 г. от ръководителя на одитния екип до управителя на НОИ; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-2237#17/25.05.2025 г. до ръководителя на одитния екип	15
25	Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2024 г.	1
26	Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за 2024 г. и Справка за отчетените разходи по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.	5

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2024 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2024 г. Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период в следните области:

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е изготвен от НОИ при спазване изискванията на вътрешните правила.¹⁰⁶ Внесен е от управителя на НОИ за утвърждаване в Надзорния съвет на НОИ, съгласно разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване (КСО).¹⁰⁷

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 14.05.2025 г.¹⁰⁸ Представен е в Сметната палата на 19.05.2025 г. при спазване на законоустановения седемдневен срок.¹⁰⁹

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2024 г.¹¹⁰

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии на лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2024 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹¹¹

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2024 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2024 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

¹⁰⁶ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

¹⁰⁷ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

¹⁰⁸ с Протокол № 6 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 14.05.2025 г.

¹⁰⁹ съгласно чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

¹¹⁰ съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО

¹¹¹ чл.чл. 20 – 26б от КСО

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Получени трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за насърчаване на заетостта между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹¹², които са в съответствие с § 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2024 г.

2.1.2. По показателя „Получени трансфери от фонд „Условия на труд“ са отчетени средства на основание сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в ТП на НОИ относно администрирането на трудовите злополуки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част.

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Други програми и дейности за осигуряване на заетост“ са отчетени средства, представляващи възстановени разходи по бюджета на ДОО за неправомерно изплатени компенсации/средства на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение, във връзка с пандемията от COVID-19.

2.2.2. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход средства, които са в изпълнение на сключени договори между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта и са в съответствие с § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г.

2.2.3. По показателя „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г.

2.2.4. По показателя „Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести“ изразходваните средства са на основание сключен договор за осъществяване на обучение на длъжностните лица в ТП на НОИ относно администрирането на трудовите злополуки и професионалните болести и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част.

2.2.5. По показателя „Трансфер на бюджетни организации за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица“ са отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и § 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., предоставени средства по сключени договори с бюджетни организации за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2024 г.

2.2.6. По показателя „Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз“ са отразени средства от предоставени/възстановени трансфери от предходен период по изпълнението на европейски проекти.

3. Спазена е разпоредбата на § 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2024 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

III. Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 24 601 472,2 хил. лв., които са 100,9 на сто от уточнения план – 24 387 815,5 хил. лв.¹¹³

¹¹² чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹¹³ С ПМС № 145 от 29.04.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер на 11 174,3 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за

Съгласно ЗБДОО за 2024 г. приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесени данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 13 099 314,7 хил. лв. при уточнен план за 2024 г. – 12 885 826,4 хил. лв., или изпълнение 101,7 на сто.

1.1. Осигурителните приходи по уточнен план са в размер на 12 732 462,0 хил. лв., а са отчетени 12 883 334,5 хил. лв., или изпълнение от 101,2 на сто, което се дължи основно на преизпълнение на приходите от осигурителни вноски от работодатели и осигурени лица.

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2024 г. спрямо 2023 г.¹¹⁴ е 114,98 на сто, като увеличението с 1 678 522,1 хил. лв. и е поради нарастването на броя на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.¹¹⁵

1.2. Неданъчните приходи са с 62 658,6 хил. лв. повече от планираните - 154 741,4 хил. лв., формирани основно от получените в по-голям размер приходи от прехвърлени/акумулирани средства от осигурителни вноски, постъпили по чл. 4б, чл. 4в, чл. 69б от КСО.

1.3. Отчетените приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са в размер на (-) 1 419,8 хил. лв. при планирани (-) 1 377,0 хил. лв., или изпълнение 103,1 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2024 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез трансфери в размер на 11 459 581,8 хил. лв. С ПМС¹¹⁶ са одобрени допълнителни трансфери по бюджета на ДОО за финансиране на част от осигурителните разходи, с което уточненият план на получените трансфери е 11 501 989,1 хил. лв. За 2024 г. бюджетът на ДОО е получил трансфер от държавния бюджет в размер на 11 502 157,5 лв., в т.ч. 141,4 хил. лв. - трансфер от МТСП по програми за осигуряване на заетост и 27,00 хил. лв. - трансфер от фонд „Условия на труд“, или изпълнение 100,0 на сто спрямо уточнения план.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени **получени трансфери** в общ размер на 11 502 157,5 хил. лв., в т.ч.: 555 436,5 хил. лв. от ЦБ за ДОО; 10 946 552,6 хил. лв. - получени допълнителни трансфери от централния бюджет за покриване на недостига от средства; 141,4 хил. лв. - трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост и 27,0 хил. лв. - трансфери от фонд „Условия на труд“.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г. по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани със ЗБДОО за 2024 г. – 24 343 492,0 хил. лв.

увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г.; с ПМС № 435 от 11.12.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер на 33 100,0 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума в размер на 100 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях за месец декември 2024 г. е в размер до 526,00 лв. включително; с ПМС № 48 от 13.03.2024 г., ПМС № 179 от 23.05.2024 г., ПМС № 294 от 15.08.2024 г. и ПМС № 459 от 18.12.2024 г. са одобрени допълнителни трансфери от централния бюджет за разплащане на извършените разходи по предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, в общ размер на 49,2 хил. лв.; с ПМС № 480 от 27.12.2024 г. са одобрени допълнителни разходи в размер на 1 916,2 хил. лв. за задължителното социално и здравно осигуряване на учениците, включени в обучение чрез работа, по бюджета на МОН за 2024 г., за сметка на трансфер от ЦБ за бюджета на ДОО за 2024 г.

¹¹⁴ 11 204 812,4 хил. лв.

¹¹⁵ съгласно данни от Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2023 г. и Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2024 г.

¹¹⁶ виж реф. 118

са отчетени 24 620 974,5 хил. лв., или 101,1 на сто спрямо приетите със закона и с 13,9 на сто повече спрямо 2023 г.¹¹⁷

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2024 г., са в размер на 24 336 092,0 хил. лв., но в резултат на извършени законосъобразни промени по бюджета, уточненият план¹¹⁸ на разходите е 24 380 415,5 хил. лв. Отчетените разходи са 24 615 017,5 хил. лв., или 101,0 на сто спрямо уточнения план. Установен е преразход от 234 602,0 хил. лв., поради направените повече разходи за пенсии и за социални помощи и обезщетения.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 88,03 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 11,19 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта – 0,78 на сто.

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“ в ЗБДОО за 2024 г. са предвидени средства в размер на 21 606 997,7 хил. лв. С ПМС № 435 от 11.12.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер в размер 33 100,0 хил. лв. по бюджета на ДОО за 2024 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2024 г. в размер на 100 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях за месец декември 2024 г. е в размер до 526,00 лв. включително. С тази сума уточненият план по показателя разходи за „Пенсии“ се увеличава до размер на 21 640 097,7 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 21 667 800,5 хил. лв., или 100,1 на сто спрямо уточнения план. Реализиран е преразход в размер на 27 702,8 хил. лв., което е 0,1 на сто спрямо уточнения план. Разходите за пенсии са нараснали с 13,3 на сто спрямо 2023 г.¹¹⁹

За 2024 г. разходите за пенсии са 10,7 на сто от brutния вътрешен продукт (БВП).¹²⁰ През 2024 г. броят на пенсионираните се лица е 109 613, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 32 876. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени или спрени през 2024 г., е 127 272. Поради това, към 31.12.2024 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 052 553, които са с 15 217 повече спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2023 г. Към 31.12.2024 г. броят на пенсиите е 2 063 480, от които лични пенсии – 1 951 564 и наследствени пенсии – 111 916. Спрямо 2023 г. общият брой на пенсиите е увеличен с 14 504, което е в резултат основно от разширяването на понятието „действителен стаж“, съгласно допълнението в нормата на § 1, ал. 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на КСО¹²¹, според която за „действителен стаж“ се признава и периода на наборна и мирновременна алтернативна служба, както и периодите по чл. 7 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица, както и на промяната в Методиката за определяне на трайно намалена работоспособност, приета с ПМС № 13/26.01.2023 г. за изменение и допълнение на Наредбата за медицинската експертиза¹²², съгласно която общият процент трайно намалена работоспособност като вид и степен на увреждане се определя, като към най-високия процент на най-тежкото увреждане се прибавят 20 на сто от сбора на процентите на всички съпътстващи увреждания.

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 21 273 589,2 хил. лв. (98,2 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на ДБ“ – 1,8 на сто.

¹¹⁷ отчетени разходи и трансфери в размер на 21 625 459,2 хил. лв. през 2023 г.

¹¹⁸ Уточненият план представя извършените законосъобразни корекции по бюджета на ДОО за 2024 г., в резултат на ПМС-та и от утвърдените промени по отделните разходни параграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

¹¹⁹ разходи за пенсии за 2023 г. – 19 123 241,0 хил. лв.

¹²⁰ БВП за 2024 г. е 202 861 млн. лв.

¹²¹ прието със Закон за допълнение на КСО (обн., ДВ, бр. 8 от 25.01.2023 г., в сила от 29.01.2023 г.)

¹²² обн., ДВ, бр. 10 от 31.01.2023 г.

Спрямо планираните със ЗБДОО за 2024 г. разходи за „Пенсии за сметка на ДОО“ и разходи за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – общо в размер на 21 603 997,7 хил. лв., са отчетени 21 666 698,8 хил. лв., или с 62 701,1 хил. лв. повече, което е в резултат от отчетения по-висок среден брой на пенсионерите¹²³. спрямо уточнения план за 2024 г., отчетените разходи за пенсии са с 29 601,1 хил. лв. повече, което е резултативна величина от икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 29 241,3 хил. лв., или 6,9 на сто спрямо уточнения план за 2024 г., и превишение на разходите за „Пенсии за сметка на държавното обществено осигуряване“ в размер на 58 842,4 хил. лв., или 0,3 спрямо уточнения план, което се дължи на изплатената еднократна сума към пенсиите за месец април 2024 г. в размер на 100 лв. на пенсионерите, на които пенсията или сборът от пенсиите, заедно с добавките и компенсациите към тях за месец април 2024 г., е в размер до 526 лв. включително, или 54 000,0 хил. лв. за сметка на бюджета на ДОО за 2024 г., предвидено в § 7а. от ПЗР на Закона за допълнение на ЗБДОО за 2024 г.¹²⁴

Размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2024 г. е нараснал с 487,7 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.¹²⁵

Разходите за пенсии¹²⁶ през периода 2022 г. - 2024 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски¹²⁷.

2.1.2. По разходния показател „Социални помощи и обезщетения“ в ЗБДОО за 2024 г. са предвидени средства в размер на 2 545 951,3 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 2 755 176,0 хил. лв., които са 108,2 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 209 224,7 хил. лв., което е 8,2 на сто повече спрямо планирания показател. Преразходът е формиран основно от изплатените повече: парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване; парични обезщетения за временна неработоспособност за гледане на болен член от семейството; парични обезщетения за временна неработоспособност поради нетрудови злополуки; парични обезщетения за бременност и раждане; обезщетения и помощи за безработни.

Размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2024 г. е нараснал с 1 556,9 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.¹²⁸, а размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2024 г. е нараснал с 401,9 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2023 г.¹²⁹

2.1.3. По разходния показател „Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ в ЗБДОО за 2024 г. са планирани средства в размер на 182 920,4 хил. лв. В резултат от извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО¹³⁰, уточненият план на разходите по показателя е 194 143,9 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи

¹²³ Планираният среден брой пенсионери е 2 038 565, което е с 6 192 по-малко в сравнение с отчетения брой – 2 044 757.

¹²⁴ обн., ДВ, бр. 34 от 16.04.2024 г., в сила от 1.04.2024 г.

¹²⁵ Към 31.12.2023 г. – 6 098,7 хил. лв.

¹²⁶ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

¹²⁷ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

¹²⁸ Към 31.12.2023 г. – 11 571,6 хил. лв.

¹²⁹ Към 31.12.2023 г. – 7 586,4 хил. лв.

¹³⁰ На основание ПМС (с ПМС № 145 от 29.04.2024 г. е одобрен допълнителен трансфер от централния бюджет, в размер 11 174,3 хил. лв., по бюджета на ДОО за преодоляване на диспропорции във възнагражденията на персонала в НОИ, включително за увеличаване на възнагражденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г., а с ПМС № 48 от 13.03.2024 г., ПМС № 179 от 23.05.2024 г., ПМС № 294 от 15.08.2024 г. и ПМС № 459 от 18.12.2024 г. са одобрени допълнителни трансфери от централния бюджет за разплащане на извършените разходи по предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, в общ размер на 49,2 хил. лв.) и в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

в размер на 191 853,0 хил. лв., като е постигната икономия по показателя в размер на 2 290,9 хил. лв., или 1,2 на сто от уточнения план.

2.1.4. По показателя „Отбрана и сигурност“ са отчетени 188,0 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2024 г. в размер на 222,6 хил. лв. Установена е икономия в размер на 34,6 хил. лв., или 15,5 на сто от планираните.

2.2. Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са 5 957,0 хил. лв., които са 80,5 на сто спрямо предвидените в ЗБДОО за 2024 г. – 7 400,0 хил. лв.

Предоставени са трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2024 г. – „Трансфер на бюджетни организации за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица“ – в размер на 2 423,4 хил. лв. и „Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз“ – в размер на (-) 3 263,5 хил. лв. Всички предоставени трансфери от бюджета на ДОО за 2024 г. са в съответствие с действащото законодателство.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. Отчетени са суми по разчети за поети осигурителни вноски и данъци, в размер на 20 287,8 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.

3.2. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране“, в размер на 812,0 хил. лв., не са предвидени в ЗБДОО за 2024 г., но са законосъобразни.

3.3. Наличните средства към 31.12.2024 г., в размер на (-) 1 598,5 хил. лв., съответстват на отчетената легова равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ и на отчетените преводи в процес на сетълмент.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2024 г. **не е планиран дефицит (излишък)** по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е **отчетен дефицит** в размер на 19 502,3 хил. лв.

Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2024 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 312 от 27.08.2025 г. (Протокол № 33)